

L&F Eiendom AS

Ordfører og rådmann i Hjartdal kommune
NVE
Næringslaget Tuddal Utvikling v Torunn Hovde Kaasa
Per mail

Sted
Sauland

Ref
fli

Dato
05.4.2011

Sak: Utbygging av vassdrag i Hjartdal kommune - Skogsåa

Nedenfor finner dere en kort beskrivelse av vår holdning knyttet til planene som vil fjerne det meste av vannføringen i Skogsåa. Vi stiller gjerne opp i eventuelle møter, skulle det være behov for det. Vi er ikke imot utbygging av vannkraft, men ønsker meget sterkt at vannføringen kan opprettholdes i sommerhalvåret.

L&F Eiendom AS

Undertegnede representerer L&F Eiendom, som er et eiendomsselskap med adresse Sauland. Selskapet har som målsetting å bygge høykvalitets fritidseiendommer for utleie og salg i Tuddal. Selskapet har foreløpig en egenkapital på noe over 2 mill, og tre pågående prosjekter med en investeringsramme på 14 mill. Det er konkrete planer for ytterligere 60 mill i investeringer. Planene legger opp til å bygge en unik eiendomsmasse basert på lokal byggeskikk som basis for turisme og lokal næringsvirksomhet. Kapasiteten ved maksimal utleie kan bli så høy som 75.000 liggedøgn, noe det i dag åpenbart ikke er marked for. På ganske kort sikt vil kapasitetsutnyttelsen trolig ligge opp mot 2-3.000 døgn. Potensialet for en god vekst vurderes som høyt. Selskapet eies av Kjetil Lonar Bøe fra Sauland, og undertegnede fra Oslo.

Selskapet skal drive med eiendomsutvikling, salg og utleie, men vil i parallell også satse på utvikling av bygdas opplevelsestilbud til turister, gjester og besøkende. Omfattende eiendomsetablering forutsetter at turist tilbudet utvides, profesjonaliseres og markedsføres. Eiendomssatsningen skjer i nært samarbeid med lokal grunneier, Tinnoset Sag, og Hjartdal og Gransherad Sparebank. Lokale håndverkere benyttes i størst mulig grad, og den løpende driften av eiendomsmassen vil bli håndtert av lokale krefter.

Næringsutvikling i Hjartdal

Vi har forstått at Hjartdal kommune i dag kan risikere å bli en fraflyttingskommune grunnet begrenset grad av nyetableringer. Uten at vi kjenner alle myndighetenes planer for kommunen, antar vi at:

Turisme (i bred forstand) vil i overskuelig fremtid utgjøre den viktigste bærebjelken i næringsutviklingen i Hjartdal, og Tuddal spesielt

Dette er et næringsområde vi i L&F Eiendom AS er villige til støtte opp under, og investere penger i. Tuddals fantastiske natur legger forholdene vel til rette for å kunne skape et unikt opplevelsestilbud til norske og utenlandske besøkende. Dette må gjøres på bygdas premisser, med lokal forankring, støttet av en offensiv kommunal administrasjon. Konkurransen om turistene i Norge forventes å bli hard, da Norge har så uendelig mye å tilby turister, fra nord til sør. Ingenting kommer av seg selv, så her må alle gode krefter dra i samme retning.

I L&F Eiendom AS har vi basert vår satsning på bygdas unike mulighetene som venter på å bli videreføret og gjort tilgjengelige, både når det gjelder naturopplevelser og kulturelle tilbud. Bygda har et stort utviklingspotensial, spesielt på sommerstid.

Er Skogsåa's rolle viktig for turismen?

Vi er av den oppfatning at Skogsåa med full vannføring er av stor betydning for turismen, **kanskje spesielt i Tuddal**. Det at elva ikke er tatt særlig i bruk frem til nå, sier lite om potensialet som ligger der. Elva utgjør naturens bindeledd mellom Sauland og Tuddal, og er vakker, voldsom og innbydende. Og den er morsom for padlere som verdsetter elva for side ekstremsport egenskaper. Til nå er det ikke utviklet næringstilbud til denne brukergruppen. Vi har under 10 slike elver i Norge, og det ville vært tragisk å miste en av dem for evig tid. Elva er naturens måte å ønske Tuddal besøkende velkomne til bygda. 2 mil med vakker, voldsom natur og en brusende elv som munner ut i vakre Tuddal med vann og fjell.

Undertegnede har vært på befaringer langs elva for å kartlegge potensialet av elva som utgangspunkt for opplevelsesturisme. Konklusjonen er entydig positiv. På en av befaringene fikk jeg oppleve beverdammer, elg, rådyr, ulike former for storfugl, hekkende ender, vakker urskog, ville fosser, vakre badekulper og gode fiskeplasser. Potensialet bør derfor være betydelig.

En elv uten vannføring vil være som et åpent sår i en ellers vakker og vill natur. Jeg antar at faunaens mangfold står i fare. Skogsåa danner et naturlig utgangspunkt for turer til urskog mot fjellene i vest, vakre fiskevann og gode jaktområder. Ved aktivt arbeid bør elva også kunne bli en enda bedre fiske-elv enn i dag. Ved å åpne tilgjengeligheten til elva og utvikle turisttilbudene, vil Tuddal og Sauland bindes tettere sammen også næringsmessig.

For de av oss som ønsker å skape merverdier i Tuddal, utgjør Skogsåa en sentral og viktig forutsetning. Bonsvatn er et godt eksempel på hvordan turisme-utviklingen er vanskeliggjort. Et stinkende vann uten særlig vannføring, gjørmete strender og vanskelig tilgjengelighet skaper kun negative opplevelser for gjester og turister. Det som kunne blitt en naturlig basis for sunn turisme i vakker natur og et unikt kulturlandskap er i dag for mange noe man forsøker å holde seg unna. Det ville være svært synd om man i

Tuddal må oppleve det samme i syd enden av bygda. Det unike i Tuddal er vakre fjell, vann og elver (med vann), og et levende kulturlandskap. Telemarks vannveier er viktige, også i Tuddal.

Områdets vann og elver er viktig for å skape en bærekraftig helårs næringsutvikling knyttet til helårsturisme. Det er ikke tilstrekkelig å kjøre skiløyper om vinteren dersom man skal skape varige verdier og arbeidsplasser. Kanskje klarer vi å lage lydløse luftsportstilbud med en god lokal termikk i sommerhalvåret, men det vil ikke kompensere for en tilnærmet tørr elv.

Hemsedal er kjent for å ha lykket med å utvikle sommerturisme i det som oppfattes som en vinterdestinasjon. De ville trolig ha ofret høyrearmen for å få en elv som Skogsåa som utgangspunkt for sine tilbud. Argumentene om at elva ikke har vært i bruk frem til sier derfor ingenting om potensialet fremover.

Hva nå?

For L&F Eiendom ville en tørrlagt Skogsåa være en indikasjon på at Hjordal i liten grad satser på å skape en voksende næringsutvikling basert på bærekraftig, lokal forankret turisme. Det vil være negativt for vår virksomhet. Vår erfaring er at en slik utvikling heller ikke er ønsket av tusener av eksisterende hytteturister.

Som investorer vil vi derfor på oppfordre til å opprettholde den naturlige vannføringen i Skogsåa. Hvis ikke tror vi at næringsutviklingen og investeringene i tursime vil bli lidende på sikt. Man kan risikere at kommunen på lang sikt blir fattigere, og med et stadig redusert tilbud til beboere og turister. En vannkraftutbygging som hemmer turistgrunnlaget kan bli som å "pisse i bukse om vinteren for å holde varmen". Valget er ganske alvorlig, det lar seg ikke reversere på mange generasjoner, kanskje aldri.

Vi er ikke i mot vannkraftutbygging, og vi støtter arbeidet med å forbedre kommunens økonomi. Vi ber om at kommunen balanserer behovet for langsiktig bærekraftig turisme med ønsket om forbedret økonomi gjennom vannkraftutbygging. Det vil etter vår mening være turismen som skal sikre levende bygder på sikt. Vi ønsker derfor at kraftutbyggingen i størst mulig grad hensyntar full vannføring i Skogsåa, spesielt i perioden april-oktober.

Med vennlig hilsen

Erik Flingtorp og Kjetil Lonar Bøe
L&F Eiendom AS